

2638

4505

SPRAWOZDANIE

ZARZĄDU I. KRAKOWSKIEGO KOŁA TOWARZYSTWA »SZKOŁY LUDOWEJ«

~~~~~ ZA ROK 1907. ~~~~~

Praca ustępującego Zarządu Koła w roku sprawozdawczym skierowana była głównie do urzeczywistnienia powziętego przed 2 laty postanowienia rozszerzenia szkoły T. S. L. w Leszczynach. Jak wiadomo, szkoła ta powstała w r. 1903 jako fort obronny przed najazdem germańskim — kosztem grosza składanego do skarbonki obnoszonej przez kursora, i już w pierwszym roku okazała się za szczupłą na pomieszczenie dziatwy, ochronionej nią przed zakusami „Schulvereinu“. Ponieważ jednak dług za pierwotną budowę dopiero w r. 1906 zdołaliśmy umorzyć, zatem do powiększenia budynku szkolnego mogliśmy przystąpić dopiero w roku ubiegłym, co też mimo różnych trudności, doprowadziliśmy do skutku kosztem 11.800 koron.

Nie oddając się poza tem bezpośrednio pracy oświatowej, przyczynialiśmy się do jej postępu pośrednio i tak: wsparliśmy Koło czerniowieckie przez ofiarowanie 5 czytelń kosztem około 300 kor. i udzieliliśmy temuż Kołu 50 kor. zasiłku na kosztą wędrownego nauczyciela, akcyę unarodowienia Spiża poparliśmy wysłaniem do jednej z wsi granicznych kilkudziesięciu książek do nabożeństwa, a dla świeżo otwartego seminarium w Białej, utworzyliśmy stypendyum 100 kor. rocznie. Szkoła analfabetów, do której kosztów przyczynia się w znacznej części gmina m. Krakowa, rozwija się prawidłowo, chociaż nie w tym stopniu, jakiego by po licznych u nas analfabetyzmie oczekiwać należało. Z jednej strony bardzo ciężkie warunki bytu, z drugiej zaś ogólne niedocenywanie oświaty, są powodem małej stosunkowo frekwencyi analfabetów na naukę

mentarną udzielaną z całym poświęceniem się dyrekcyi i grona nauczycielskiego, nie tylko bezpłatnie, ale i bez jakichkolwiek kosztów, bo te pokrywa Koło, łożąc tak na podręczniki i przybory do pisanja, jak i na środki ułatwiające naukę.

Tyle zdołaliśmy zdziałać w tym roku; zasługa to przede wszystkim naszego społeczeństwa, która na wezwanie kursora grosza nie skąpi a następnie Rady miasta Krakowa, która pokaźną kwotą przyczynia się do utrzymania szkoły analfabetów.

Nie potrzebujemy chyba powtarzać, że udział miejscowego kupiectwa, które przez odstąpienie swych dochodów cele Towarzystwa popiera, — zasługuje na pełne uznanie, a jeśli rabat od niektórych firm przedstawia się znikomemu, to chyba z winy kupujących, którzy nie dbają, by otrzymane kupony wrzucić do skarbonki T. S. L.

W końcu pozwalamy sobie prosić usilnie Szan. Członków Koła, by wbrew dotychczasowej tradycyi, na Walne Zgromadzenie Koła dnia 5 lutego 1908*) przybyć zechcieli w komplecie, choćby ze względu na wytyczenie dalszego programu pracy — obecnie po ukończeniu szkoły leszczyńskiej — wyłaniającego się na plan pierwszy.

*) Szczegóły na ostatniej stronie niniejszego Sprawozdania.

Zestawienie składek zebranych przez kursora do skarbonki obnośnej.

Rok	Koron	10 ⁰ / ₀ kursora	zostaje K
1900	5.189·64	518·96	4.670·68
1901	3.999·13	399·91	3.599·22
1902	3.623·69	362·37	3.261·32
1903	3.529·49	352·95	3.176·54
1904	3.040·03	304 —	2.736·03
1905	4.700·33	470·03	4.230·30
1906	8.317·43	831·74	7.485·69
1907	8.715·55	871·55	7.844 —
	41.115·9	4.111·51	37.003·78

Wyciąg ze statutu Towarzystwa Szkoły Ludowej:

§ 2. Celem Towarzystwa jest szerzyć oświatę wśród ludu polskiego, a przede wszystkim wspierać szkołę ludową z językiem wykładowym polskim w państwie austriackim przez:

a) zakładanie szkół ludowych i budowanie domów szkolnych lub pomaganie gminom w zakładaniu szkoły ludowej i budowaniu domu szkolnego, udzielając na to jednorazowych bezzwrotnych datków lub bezprocentowych pożyczek, przez zaopatrywanie szkół ludowych w biblioteczne przybory naukowe, przez obdarzanie młodzieży książkami szkolnymi, przyborami pisarskimi i rysunkowymi oraz odzieżą;

b) popieranie dalszego kształcenia się nauczycieli szkół ludowych za pomocą urzędnika dla nich odczytów naukowych i dostarczania im książek, pism peryodycznych i innych środków naukowych;

c) udzielanie nagród nauczycielom szkół ludowych, odznaczającym się gorliwą w swym zawodzie pracą, w porozumieniu i za zezwoleniem zwierzchniczej władzy szkolnej;

d) pouczanie ludu w rzeczach i sprawach bliżej go obchodzących przez ukwalifikowanych i sumiennych nauczycieli wędrownych, oraz urządzenie wykładów popularnych;

e) zakładanie i popieranie czytelni ludowych i bezpłatnych wypożyczalni książek, tudzież wydawanie dla nich informacyjnego katalogu książek;

f) ogłaszanie konkursów na dzieła dla ludu i ewentualne wydawanie drukiem dzieł nagrodzonych, jakoteż innych dzieł dla ludu;

g) wspieranie peryodycznych pism dla ludu i wydawnictw popularnych;

h) zwoływanie kongresów i wieców dla spraw polskiej oświaty ludowej;

i) zakładanie i utrzymywanie szkół dla dorosłych anal-fabetów;

j) zakładanie lub popieranie ochronek, szkółek froeblovskich i szkółek początkowych;

k) inicjowanie ogólne kształcących wycieczek ludowych do godnych zwiedzenia miejsc w ziemiach polskich;

l) urządzenie w miarę miejscowych stosunków koncertów ludowych i ludowych przedstawień teatralnych;

ł) zakładanie domów ludowych dla celów oświaty i zabawy towarzyskiej;

m) wydawanie własnego czasopisma, sprawom Towarzystwa i oświaty ludowej poświęconego.

Czcionkami drukarni Literackiej w Krakowie.

1908